

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 25. — ŠTAV. 25.

NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 30, 1923. — TOREK, 30. JANUARJA, 1923.

VOLUME XXXI. — LETNIK XXXI.

POLOZAJ V NEMCIJI SE JE POOSTRIL

Fašistovske tolpe so prikoralake v Monakovo ter izvale vlado. — Njih bojni klic je: "Proč z republikanskimi izdajalci". — Oblečeni so približno tako kot laški fašisti. — Narodni socialisti se smejo organizirati.

Poroča Arno Dosch-Fleuret.

Berlin, Nemčija, 29. januarja. — Nemški fašisti so se organizirali danes v Monakovo kot stranka pod imenom narodnih socialistov in s programom, ki direktno nasprotuje Marxovemu mednarodnem socializmu.

Dvanajst velikih zborovanj se je vršilo v različnih delih mesta, čeprav je minister za notranje zadeve dovolil le šest takih zborovanj.

Otto Hitler in njegov namestnik, polkovnik Xylander, sta predsedovala pri razviti fašistovske zastave, ki je rdeča, z belim poljem v sredini. Ta ceremonija se je vršila v različnih velikanskih pivovarniških dvoranah, radi katerih je Monakovo slavno, s popevanjem narodnih pesmi. Nastopili so tudi govorniki, ki so strogo obsojali sedanjji republikanski režim.

Hitler je vsepovsod ponavljal svojo frazo: — Dol z republikanskimi izdajalci! Dolgo naj živi nemški narod! — To frazo so ponavljali vsi navzoči v ozračju polnem tobakovega dima, ne da bi se policija vmešavala v prireditve.

Polkovnik Xylander je organiziral bavarsko mečansko stranko ter je javno nastopil kot prvi in glavni pomočnik in pribojnik Hitlerja.

Člani nove stranke prihajajo iz vseh delov Nemčije, iz česar je razvidno, da je gibanje bolj razširjeno kot pa se je sploh domnevalo.

Nemške fašiste je prav lahko spoznati. Nosijo namere golenice ter težke palice, prav kot laški fašisti ter poleg tega še nahrbtniki ter posebno znamenje v gumbnici.

Večina nemških fašistov obstaja iz mladine, prav kot se je to zgodilo v pričetku fašistovskega gibanja v Italiji, a voditelji so starejši ljudje. Danes jim je bilo dovoljeno prosto paradirati po cestah ter mahati z zastavami, a vsa zborovanja so se morala vršiti v zaprtih prostorih.

Bavarsko časopisje s par izjemami jim nasprotuje. Monakovske oblasti pa so bile kljub temu prisiljene pogajati se s Hitlerjem, in minister za notranje zadeve je odločil, da je boljše dovoliti narodnim socialistom, da se organizirajo, kot riskirati — splošno ustajo.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potem naše banka izvršuje množično, hitro in po nizkih cenah.

Vselej se bde naše oči streljati
Jugoslavija:

Našpolniti na naše pošte in izplačanje "K. poštne čelovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dobrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je naša banka imela najugodnejše.

100 Din.	\$ 1.15	K 400
200 Din.	\$ 2.10	K 800
500 Din.	\$ 4.95	K 2,000
1000 Din.	\$ 9.90	K 4,000
2000 Din.	\$ 19.40	K 8,000
5000 Din.	\$ 48.00	K 20,000

Italija in zasedeno ozemlje:

Našpolniti na naše pošte in izplačanje "Jadranska banka" v Trzinu, Opotiji in Zadru.

50 lir	\$ 2.95
100 lir	\$ 5.90
300 lir	\$ 15.90
500 lir	\$ 26.00
1000 lir	\$ 51.00

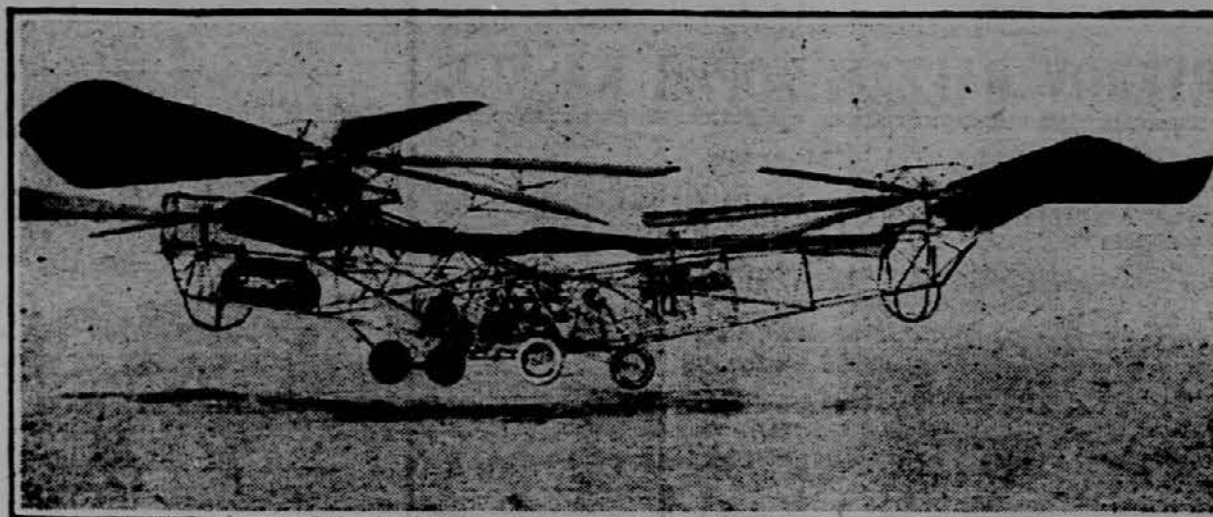
Na pošiljavo, ki prinese manj kot dvajset dolarov ali pa dvajset dolarov, se plačajo po možnosti še posebni popusti.

Vrednost kronam, čelovcem in listom sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepriljubivo; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsaj. Računamo po ceni onega dne, ko nam človek pošilja denar v roko. Glede izplačil v ameriških dolarjih glajo posebno opaziti v tem listu.

Denar nam je pošiljati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

63 Cortlandt Street New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

Velika nerodnost pri modernih zrakoplovih je ta, da potrebujejo preveč zaleta. Inženirska veda je pa ustvarila zrakoplov, ki se zamore dvigniti s tal naravnost v zrak. Ta najnovejša iznajdba, ki jo vidite na sliki, se imenuje Helikopter. Zrakoplov se se more žnjim dvigniti s tal naravnost v zrak, brez vsa kega zaleta.

NAPREDEK V ZRAKOPLOVSTVU.

GENE ZA NEMŠKO BLAGO POSKOČILE

Inozemski denar je postal bolj običajen kot dosedaj. Položaj je bolj zadovoljiv kot se je splošno pričakovalo.

Berlin, Nemčija, 29. januarja. Cene vseh življenjskih potrebščin so v zadnjem tednu neznansko poskočile, kar se vedno zgodi, kadar poskoči vrednost dolarja. V kratkem času je bila vrednost dolarja podvojena in čeprav niso cene življenjskih potrebščin države koraka s tem padanjem vrednosti marke, je vendar nastopilo tako povišanje cen, da je srednji stan, ki se je dosedaj še nekako prerinil, izpostavljen lakoti in pomanjkanju. Uradniki in drugi, ki dobivajo stalne plače, so od dneva do dneva bolj obupani, ker jim je sploh nemogoče nabaviti si najbolj nujne življenjske potrebščine.

Kako se je položaj glede cen izpremenil takorekoč v trenutku, je razvidno iz dveh primerov. Cena surovega železa, ki je znašala dne 1. januarja tekočega leta 196,700 mark za metersko tono, je poskočila na 394,000 mark in surovo jeklo, ki je stalo v pričetku tekočega meseca 250,000 mark za metersko tono, stane sedaj 417 tisoč mark.

Vspričo tega ohamovanja cen ne ve seveda nikdo, kako bodo izgledale cene prihodnji dan in naravna posledica tega je motenje proizvodnje. Nikdo ne ve, kako bo izgledal prihodnji dan kurz marke.

Ker je marka tako grdo padla v svoji vrednosti, je seveda nemogoče uveljaviti začasna posojila v inozemstvu, ker mora biti vsak kupec pripravljen na možnost, da bo vrednost njegovega odplačila padla za polovico ali še več. Vlada, v družbi privatnih ljudi, skuša sedaj najti sredstva, kako dobiti denar na kak drugi način.

Velik utis pa dela na deželo nastop nemške mladine. Vsepovsod je vsplamtelo narodnostno navdušenje, kot ga je bilo opaziti v letih 1806—1814 in mladi ljudje Nemčije iščejo človeka, ki bi bil sličen Koernerju ali kakemu drugemu, ki so predramili Nemčijo ter jo vzbudili v odpor proti francoskemu nasilju.

Neprestano se javlja mladina nemških vojaških oblastim, a vse tozadevne ponudbe je treba odkloniti, kajti zločinski počenja nje je bilo poslati te ljudi brez orožja v boj proti dobro oboroženemu nasprotniku.

NOVI PREDLOG BO MORDA ZALEGEL

Riza Nur bej je predložil konferenci principe, kojih sprejem bo najbrž rešil konferenco.

Lausanne, Švica, 28. januarja. — Pozno včeraj zvečer je obvestil Ismid paša, Riza Nur bej in drugi turški delegatje zastopnike časopisja, da je mogoče rešiti konferenco glede Bližnjega iztoka, če bi bili zavezniki pripravljeni sprejeti skupino bistvenih principov, s katerimi bi se priznalo popolno suverenost Turčije ob enem s popolno odpravo takozvanih kapitulacij ter primerne porazdelitve otomanskega dolga.

Riza Nur bej je rekel, da ni treba konferenci drugega kot priznati narodno dostojanstvo in osnovne pravice Turčije. Vse druge podrobnosti pogodbe bi lahko pozneje izdelali izvedenci.

Ismid paša ter Riza Nur bej sta oba dala izraza svoji želji, da se čimprej najde pot h končni ureditvi celega vprašanja.

Armenska delegacija je objavila danes, da je sprejela s hvaležnostjo velikodušno ponudbo Rusije, ki je ponudila narodni dom za 250.000 Armenov, ki so sedaj beguni na Grškem, v Bolgariji in Siriji. Ruska vlada pa ne more zaradi obremenitve stroškov transportacije in nastanjenja in vsled tega je več kot gotovo, da se bo ves naerit izjalovil.

V sredo se bo sestala polna konferenca in zavezniki bodo napeli vse svoje sile, da pregovore turške delegate k sprejemu gotovih bistvenih točk mirovne pogodbe, katero nameravajo predložiti konferenci. Konferenca bo nato začasno odložena in ostali bodo le še izvedenci, ki pa bodo v najtesnejšem stiku z vsemi prizadetimi vladam.

Med tem časom pa bodo skušale doseči te vlade potom diplomatskih stikov soglasje in pozneje se bodo pooblaščenici zopet vrnili v Lausanne ter podpisali pogodbo.

V teh diplomatskih naporih zavzema Francija prav posebno ugodno stališče radi svojega dogovora z angorsko vlado, vsled katerega je odstranjena vsaka možnost vojnega stanja med Turčijo in Francijo. Italijanski delegatje so izjavili, da ne bodo hoteli ničesar slišati o kakih vojni napovedi in da bodo zahtevali gotovo izpremembe v ultimatskem programu zaveznikov.

ZNAČILNA IZJAVA BOLGARSKE VLADE

Bulgarski ministrski predsednik je izjavil, da bodo dobili zavezniki kot vojno odškodnino mrtva trupla buržujev.

Sofija, Bolgarska, 28. januarja. — Ministrski predsednik — Stambulijski je imel v parlamentu satiričen govor, v katerem je izjavil, da bo ponudil zaveznikom trupla članov buržujske stranke kot vojno odškodnino, če bi zavezniki še nadalje zahtevali plačila, katerih Bolgarska ne more nuditi.

Imen onih katere je imel v mislih, ni hotel navesti, a ker so člani Gučkovega, Danevega in Malinovega kabineta še vedno v ječi, kjer čakajo na proces radi veleizdaje, se domneva, da je mislil nje. Ministrski predsednik je rekel:

Zastopniki inozemskih sil so izustili namigavanja glede usode prejšnjih buržujskih ministrov, ki so sedaj v ječi. Odgovoril sem jim, da ne morem storiti ničesar v njih prilog, če nam ne bodo odvzeli zavezniški bremena reparacij ter nam dovolili izhod na Egejsko morje. Če bodo zahtevali od nas reparacije, jim bomo izročili trupla članov buržujske stranke.

Stambulijski je priznal, da ko ketira z Moskvo ter pristavil:

Jaz delujem za interes naroda. Zakaj bi se prepiral s sovjeti, ki so nas branili? Vse govornice glede naših tesnih zvez z Angoro in Moskvo pa so neutemeljene.

Ministrski predsednik je opozoril na dejstvo, da je Bolgarska med vsemi poraženimi silami v najboljšem položaju. Bolgarska se ne boji nobenega napada ter obljublja nevtralnost za slučaj, če bi bila Grška, Romunska ali Jugoslavija napadena.

Narodni tribunal, ki bo sodil člane kabineta Gučkova, Ganeva in Malinova, je bil določen predlogi, ki je bila sprejeta tekom prvega čitanja v parlamentu tekom zadnje sobote. Tribunal bo moral proglasiti svojo razsodbo tekom enega meseca, in sicer brez običajnega sodnijskega postopanja. Sestavljen bo iz treh sodnikov, imenovanih od vlade, ter enajstih sodnikov, izvoljenih od okrajnih zastopstev.

sovjetska Rusija odlični diplomatski udarec, ko je ponudila narodni dom armenskemu narodu. Ta problem je bil eden najbolj mučnih, s katerimi se je morala pečati diplomacija in splošno se priznava, da je pripomogla Rusija v veliki meri k rešitvi tega mučnega problema. To trdi celo nasprotniki sovjetske Rusije.

SPLOŠNA ZMEDA V RUHRSKEM OKRAJU

Francozi in Belgijci razmišljajo o nadaljnjih zatiralnih odredbah, ko je pričel rasti odpor proti francoskem nasilju. — Sabotaža v polnem cvetu. — Če ne bo drugače, bodo izgnali Francozi vse nemške železničarje ter jih nadomestili s francoskimi.

Poroča Ferdinand Tuohy.

Pariz, Francija, 29. januarja. — Izbruh v Kreuznach in drugih mestih zasedenega ozemlja so se završili tekom včerajšnjega dne, soglasno s poročili, ki so prišla semkaj danes. Tekom teh nemirov so prišli v porabo bajoneti in v Duesseldorfu je bilo mogoče le z uporabo bajonetov zopet uveljaviti red.

Več strelcev je bilo oddanih na francoske straže v Hattingen in Duisburgu in francoske vojaške oblasti so bile pozvane, naj se poslužijo bolj drastičnih odredb v Ruhr okraju. Glasi se, da je pripravljena francoska vlada smatrati za enkrat Ruhr okraj za francosko-belgijsko provinco in da jo hoče organizirati ter upravljati kot tako.

V zvezi z vsemi najnovejšimi dogodki je značilen povratek generala Weyganda, katerega se je omenjalo kot možnega visokega komisarja za Porensko. Spremljal ga je tudi minister za javna dela.

V nekaterih krogih izjavljajo, da je edina od pomoči izgnati nemške železniške uslužbence ter jih nadomestiti s francoskimi v celem Ruhr ozemlju. V zvezi s tem se tudi poroča, da je francoska vlada pripravljena storiti to, če bi bilo potreba.

Sedaj, ko se je francoska vlada odločila, da odreže vso dobavo premoga iz Ruhr okraja, namenjeno za Nemčijo, zre Francija na Anglijo približno z istimi čustvi, s katerimi so zrlj zavezniki na Ameriko v začetku vojne. — Stališče Anglije je slično ameriškem stališču v onem času, kajti odločiti se mora, če naj zaklada Nemčijo s kurivom, živili in drugi materijalom ali ne.

Glasi se da imajo stavke železničarjev na levem bregu Rena za svoj cilj odločenje francoskih čet v Ruhr okraju od njih dobavne baze. Da uničijo vse te napore nemških delavcev in industrijalnih magnatov, so pričeli Francozi govoriti o prevzetju Ruhr okraja kot svoje lastne provincine. Francosko postopanje v takem slučaju bi bilo naslednje:

Spravili bi v okraj svoje lastne poštne uslužbence ter nekako 150.000 premogarjev in rudarjev iz Poljske, Češkoslovaške, Alzacije, Belgije in Francije, naker bi francoska vlada sama prevzela nadzorstvo dela v rovih. Francozi bi izgnali nemške voditelje ter rekli delavcem: — Ali hočete delati ali ne?

Oni, ki bi rekli, da nečejo delati, bi bili deportirani ter odpušeni. Ostali bi bili zavarovani in v slučaju stavk v drugih rovih bi Francozi in Belgijci še vedno lahko dobivali zadosti premoga, ker bi jim pripadal ves proizvod državnih rofov.

Essen, Nemčija, 29. januarja. — Izprta je namenu, da zlomijo stavke, predstavljajo novo francosko metodo v postopanju s stavkujočimi nemškimi železničarji. Kakorhitro izbruhne stavka ki je vedlo lokalna ali krajevna, morajo Nemci zapustiti postaje in vlake in obratovanje prevzamejo francoski in belgijski železničarji ter železniški uradniki.

V nekaterih krajih je bilo mogoče na ta način reorganizirati prometni sistem pod francoskim režimom. Na drugih točkah pa traja izprta še naprej.

V iztočenem delu Ruhr okraja traja zmeda še naprej in je postala še večja kot je bila od početka okupacije. V dotičnem ozemlju je sedaj dosti francoskih čet, da preprečijo vsako zvezo med Ruhrom in nezasedeno Nemčijo, a promet se kljub temu vrši povsem nemoteno. Vlaki z živili prihajajo iz —

RUSIJA JE PONUDILA ARMENCEM ZAVETIŠČE

Sovjeti so pripravljeno nuditi Armenem narodni dom. Tako so izjavili na konferenci v Lausanne.

Lausanne, Švica, 28. januarja. Boljševiška Rusija je prevzela včeraj zvečer ulogo dobrega Samaritana, ko je oficijelno informirala konferenco glede Bližnjega iztoka, da je pripravljena nuditi Armenem lastni narodni dom.

M. Čičerin, načelnik sovjetske delegacije, je poslal predsednikom konference ter amerišskemu poslaniku Childu poslanico, v kateri se glasi, da se je sicer Rusom preprečilo sovedeležbo pri skoraj vseh vprašanjih, o katerih je razpravljala konferenca, da pa je ruske delegacije kljub temu uverjena, da bi lahko v veliki meri prispevala k rešitvi različnih problemov, če bi ji zavezniški dovolili sovedeležbo.

Eden teh problemov, — se glasi nadalje v poslanici, je bila zahteva Armencev, Kljub ogorčenju po celi Rusiji glede načina, kako je konferenca postopala s sovjetskimi delegati, hočejo ruski zastopniki obvestiti konferenco, s sodelovanjem Georgije in Ukrajine, "o namenu Rusije, da nastani v teh dveh deželah veliko število armenskih izseljencev".

Poslanica pravi, da bodo podrobnosti tega načrta predmet posebnih pogajanj med zastopniki Rusije, Georgije in Ukrajine ter pooblaščenimi zastopniki armenskega naroda.

Politika odprtih vrat v Turčiji, kot so jo zagovarjale Združene države, je bila odobrena danes od zaveznikov v neki izjavi, katero je prečital M. Bompard.

Ta izjava, ki je zadovoljila ameriške zastopnike je bila podana v zadnji uri presnetljive seje, ki je spravila s poti večje število točk, glede katerih so si bili zavezniški in Turki navržili.

Vprašanje odprtih vrat je bilo dvignjeno v zvezi z zahtevo zaveznikov naj plača Turčija slednjih petnajst milijonov zlatih turških funtov v pokritje škode, katero so trpeli zavezniški državljanji tekom vojne.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJ. VEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Slovenian Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDEK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto volja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
Za pol leta	Za pol leta	\$3.50
Za četrt leta	Za četrt leta	\$1.75

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno in praznikov.

Dozvoli brez podpisa in osebnosti se ne priobčuje. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejane bivaljke naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

ZAHRTNA POLITIKA

V kratkem se bo pričel drugi proces proti delavcem, premogarjem, ki so se baje udeležili znanega masakra v Herrinu.

Trgovska zbornica v Chicagu, ki zastopa izključno le interes kapitalistov, je vzpizorila velikanska gonjo na uboge premogarje, ki so stavkali ter se uspešno upirali nasilju skrbhov in oboroženih banditov, zaposlenih od premogarskih interesov.

Posledica te gonje je bila obravnavana, ki se je vršila pred kratkim proti petim premogarjem v Marionu, Ill., katere pa je spoznala porota nekrivim.

Vsa sila kapitala, vsa moč države in njenih zastopnikov, ni mogla ničesar proti pravičnemu mnenju javnosti, posebej v poroti. Porotniki se niso brigali, kaj bo rekla ta ali oni kapitalist in izkoriščevalec.

Sodili so, manj soglasno z razumom, pač pa tako, kot jim je zapovedovalo srce ter izjavili, da ni petorica kriva zločinov, katerih jih je obdolžil kapitalistični sistem.

Trgovska zbornica v Chicagu je seveda pred pričetkom zaključene obravnave izjavljala, da je treba izbrisati "madež" z grba države, katerega je napravil masaker, izvršen nad skebi in kapitalističnimi priganjači v Herrinu.

Glas te zbornice, zastopnice interesov velekapitala, pa ni bil dosti močan, in porota je prišla do zaključka, da ni čast države omadeževana in da je bil masaker upravičen kot sredstvo samoobrambe proti neznošenemu izzivanju in nasilju požrešnega in nedotakljivega kapitala.

Lahko si mislimo, kako bodo izpadli vsi nadaljnji tozadevni procesi.

Zagovorniki obtoženih imajo na svoji strani javnost, nepokvarjeno in presojačo javnost, ki dobro pozna razloček med črno in belo barvo ter ve, kaj je prav in kaj ni prav, kljub vsem hinavskim izjavam kapitalističnih interesov, katerim je javni blagor zadnja briga, njih lastni, nenasični žep pa prva.

V zadnjem času se je javno mnenje precej izpremenilo. Pred dvajsetimi leti se ni nikdo brigal za masake, katere so izvršili najeti banditi nad pošteni delavci.

Ravno nasprotno. Javnost je zahtevala kaznovanje tlačanih, zatiranih in izkoriščanih.

Banditov, ki so streljali na delavska šotorišča, niso prijeli ter pobesili, kar so v polni meri zaslužili, a stavili so pod obtožbo delavce, ki so se borili za svoje najbolj elementarne pravice.

Prišel je, sicer polagoma, a prišel je preokret, katerega se zavedajo celo najbolj nazadnjaški delodajalski krogi.

To je edino upapolno znamenje na industrijskem obzorju Združenih držav.

Dopisi.

Export, Pa.

Dovolite tudi meni za par vrstic prostora v našem cenjenem listu. Veliko me bom pisaril, pač pa povedal, da jaz sem tudi med tistimi, ki smo štrajkali v zadnji premogarski stavki v westmorelandskem okraju. Tudi ona izza leta 1910, ni je še dobro v spominu, ko smo čakali na zmago celih 16 mesecev in potem pa od rova do rova hodili prosjati za delo po 2-3 mesece. Takrat so nam še dali podporo 14 dni, potem ko so nam povedali, da naj gremo za delom, in tudi tiste, ki so bili v kempi, so se kmalu tako dolgo časa, dokler niso pojedli vsega, kar je bilo v zalogi. Toda v sedanjem štrajku so pa bili štrajkarji navezani le na svoje potrebe. Še one v Somerset okraju so bolj slabo podpirali, dasiravno so štrajkali domala celo leto. Sedaj pa, kot povedo, so jim tudi rekli, naj gredo za delom, kot so nam rekli takrat leta 1910, ko so nas hodili plavšat celih 16 mesecev. Pravijo, da sami premogarji delajo slabo unijo. Pa kdo drugi jo dela kot oni, ki jo vodijo in sraven se druge vlačijo za nos, da jim res v bodočnosti ne bo nič več vrjeti kot je črnega za nohtom.

Influenca

napada ljudi z veliko naglico. Hud prehlad, bolečine v glavi, hrbtu in stegnih, okorele mišice, mrzlica in splošna potrtost je nekaj njenih znamenj. Kaj storiti? Ostanite v postelji oziroma doma, dokler traja bolezen ter jemljite

SEVEROVE TABLETE ZOPER PREHLAD IN GRIP

Ravnajte se po navodilih na zavbječu. Cena 30 centov.

Ker so dihani organi skoraj vedno prizadeti, je pametno, da imate doma pri rokah

SEVEROV BALZAM ZOPER KASELJ.

Cena 25 in 50 centov.

Grlo je večkrat uneto in rdeče, toda jako bo pomagalo, če uporabljate

SEVEROV ANTISEPSOL

za grgranje grla ali izpiranje nosa. To sredstvo obdrži dihala čista in prosta bacilov. Cena 35 centov.

Zgoraj navedena zdravila prodajajo v lekarnah. Vedno vprašajte za "Severova" in ne vzemite drugih.

W. F. SEVERA CO., - - CEDAR RAPIDS, IOWA

Dva dni oziroma noči sem v gromovju umazan kot divji mož prebil, potem sem šele dobil prazno kompanijsko šento, ko so se me že usmili in jaz sem se pa bil tudi do grla naveličal. Dobro, da ni takrat deževalo. Delal sem ravno do 15. decembra. Nato sem se vrnil v Westmoreland v premogovne rove pod pogoji, kakršni so bili tu že od nekdaj v navadi. Pa nič za to, vesel sem, da sem zopet tu. Ko sem se potikal okrog, sem za pravil še 120 dolarjev poleg vsega dela, ki sem ga naredil. Tako bi bil lahko tukaj ves čas brez skrbi lenaril za tiste dolaje. Šli so. Kolkokrat sem že prekled štrajk in vse hudiče; ko bi bil kaj kakšen, bi gotovo moralo pomagati.

Za to spomlad se je govorilo, da se nas zopet spravi na štrajk. No, mene nikdar več! Pa se sliši, da so

se pogodili in podaljšali pogodbo za eno leto naprej. Najboljše bi bilo, če bi jo bili za deset ali več let, da bi se vsaj ljudje malo opomogli. Tako res štrajk za štrajkom. In ko še tiste solde "zapučas", ki jih imaš, kaj pa potem? Potem se zate nihče več ne briga.

Sedaj sem se tukaj začel naselil. Toda z delom gre bolj slabo, treba jo bo zopet "odmufat", pa kam, ko nikjer ni nič boljše. In bo še slabše, ko prično v onih okrajih z delom, ki so bili dosedaj na štrajku. Tako res ni upati na nič dobrega. Kaj se če, tako je v Americi.

Pozdrav vsem čitateljem našega priljubljenega G. N., kateremu želim mnogo naročnikov. Za časa štrajka sem ga tudi jaz zvesto prebiral, kakor tudi sedaj.

Andrej Brentar.

Iz Slovenije.

Smrtna kosa.

V Mokronogu je umrl ugledni posestnik Ivan Pleškovič v visoki starosti 80 let.

V Hrastniku je umrl gostilničar Jože Bantam. Dasi ni bil našega mišljenja, je bil kot poštnjak splošno čistan.

V Litiji je umrla Gabriela Trčkan, rojena Burger.

Na Jesenicah je umrl F. Paar.

Zavraten umor.

Kakor se je nedavno poročalo iz Celja, je bil dne 7. decembra zvečer v Dramljah ustreljen skozi okno v svoji hiši gostilničar Miha Podkrajšek. Orožništvo je sedaj po naključju našlo morileca, ki se je izdal z različnimi grozjami orožnikom. Morilec (ime se ne navaja) je svoje dejanje že priznal.

Žrtve neprevidnosti.

Roza Baumann, gospodinja pri nekem krojaču v Mariboru, je hotela na Pobrežju prekoračiti železniški tir v zaseki med Tržaško cesto in kaznino, kjer je prehod strogo prepovedan. V tem trenutku se je pripeljala po tiru lokomotiva, ki jo je zadela s tako silo, da je Baumannova naslednjega dne umrla v mariborski bolnici.

Požari v Ljubljani.

Požar je izbruhnil v hiši čevljarja Ivana Petkoviča na Izanški cesti št. 24. Kako je nastal ogenj, se ni moglo natančno dognati, najbrže pa zato, ker je bil dimnik popolnoma zastavljen s krmno. Istotako tudi dimna vrata. Zgorelo je podstrežje in ves inventar, ki se je nahajal tankaj. Hiša je sicer še porabna za stanovanje. Škoda znaša 150.000 kron in je deloma krita z zavarovalnino. Na kraj nesreče je prišla takoj gasilska straža, prostovoljno gasilno društvo in gasilno društvo iz Črne vasi.

Naslednji dan se je vnelo v drvarnici Pavčiča, stanujočega pri Francetu Černvcu v Kapiteljski ulici št. 11. Gasilska straža pa je kmalu ogenj kmalu zadušila in preprečila večje nesreče.

Dan nato se je vnela lesena baraka Fr. Mulca ob Poti v Rožno dolino. Pogorela je do tal. Kako je nastal ogenj, še ni dognano.

Vladilci iz tatovi na delu.

Kakor poročajo iz Zreč na Štajerskem, so doslej neznan stori-

vlomili v podstrežje tamkajšnje orožniške postaje ter pokradli perila in drugih stvari v vrednosti 11.000 kron.

Na Bukovem se je izvršil drzen vlom pri gostilničarju Sodomu pod domače Kozlju. Neznani zlikovec so odnesli nekaj veder vina, še večjo škodo pa so napravili s tem, da so pustili, da je vino izteklo v kleti. Zločinci morajo biti domačini, ker so prav dobro poznali vse prostore na velikem posestvu.

V Hrastniku je bilo posestniku Ignacijju Brvarju ukradeno razne obleke za 20.000 kron, v Utiku pa posestnici Mariji Pipan za približno 3000 kron.

V poslopje Alojzija Krefča v Očeslavcih na Štajerskem so vlomili tatovi ter odnesli vso obleko in posteljno perilo v skupni vrednosti nad 150.000 kron. V isti noči so nameravali vlomiti tudi v trgovino Josipa Hermana, pa so bili pravočasno preprejeni. Tatovino so baje že na sledu.

V Celju je neznan tat odnesel v podstrežje odvetniku dr. Kalanmu in uradniku Westnigu precej obleke in perila.

Na Vrhniki je bilo V. Kunstlu ukradeno kolo, vredno 5000 K.

Tihotapec pod ključem.

Na mariborskem glavnem koldvoru so prijeli nekega bosenskega tihotapec, ki je imel v hlebu kruha skritih 175.000 dinarjev, katere je nameraval iztihotapiti preko meje. Svota je bila seveda zaplenjena. Tihotapec je bil razen tega obsojen na denarno globo 100.000 dinarjev, v slučaju neizterljivosti pa na eno leto zavora.

Odklikovanja Sokolov.

Poleg že javljenih so še odklikovani z redom sv. Save IV. razreda: župni načelniki Fran Azman (Kranj), Janko Ljuština (Zagreb), Janko Boras (Sušak), Ljudevit Kranjc (Maribor) in župni staroste dr. Ivan Vasič (Novo mesto), dr. A. Lavš (Split), Nande Marolt (Ljubljana), dr. Ljudevit Pivko (Maribor) in Dragotin Kolarič (Križevci).

Samomor delavca.

Iz Trbovelj poročajo, da se je z revolverjem ustrelil tamkajšnji zidarski delavec Franc Vovk. Pognel si je kroglo v glavo in je kmalu potem umrl. O vzroku samomora se ne poroča.

Peter Zgaga

Za marsikatero žensko je največji pekel to, ker ni več tako mila da kot je bila včasih.

Samski stan: en sam človek je nezadovoljen.

Zakonski stan: dva človeka sta nezadovoljna.

"Amerikanski Slovence" bi boljše storil, če bi poročal, kaj se sedaj dogaja, ne pa, kaj se je pred dvajsetimi leti.

Če bi imela Amerika svojega Sušteršiča, bi ga poslala bodisi v Belo hišo, bodisi v Sing Sing.

In z Radičem se bo isto zgodilo.

Če bi bilo veljavno geslo: "Kdor ne dela, naj tudi ne je" bi marsikak ameriški milijonar lakote umrl.

Program prihodnje seje J. R. Z. bo razprava: Kdo je večji neznačajnej? Tisti, ki prodaja svoje prepričanje, ali tisti, ki ga kupi, pa zanj ne plača?

Oba skupaj ne moreta biti dosti vredna.

Člani J. R. Z. se posebno zanimajo za torte, katere se je naučil z njihovim denarjem sodrug Zalaznik peči.

Za tisoč petsto dolarjev bi se dobila še par inčev dolga klobasa, s katero bi se marsikak štrajkar nasitil. Tak štrajkar, ki ni vajen republikanskih tort in buržuaznih piškotov.

Ob Novem letu imajo ljudje navado delati vsakovrstne sklepe in obljube. Ta se odpove tobaku, oni vinu in tako dalje.

Sedaj v januarju je pa precej sploško po newyorških ulicah. Včasih kdo pade na gladkem ledu.

Ponavadi niso poškodbe ob takih prilikah posebno velike.

Kljub temu se pa marsikomu primeri, da mu pri padcu počno noverletni sklep. Sklep se mu razlije po hlačah in po ulici.

Nesrečnež je lahko srečen, da ni ob taki priliki nobenega prohibicijskega uradnika poleg.

V New Yorku so ustanovili poseben klub za vdove.

Za poročene moške se pa nihče ne zmeni, in so pripuščeni svoji usodi.

Francózi so prepovedali uvajati mleko v ruhrski okraj.

Ta viteški narod je tako junjski, da se bori proti otrokom v zibelki.

V listih čitam naslednje poročilo:

Ker prohibicijski škandali neprestano naraščajo, ker preti nevarnost, da se bo ves narod utopil v prohibicijskem žganju, je sklenil predsednik Harding, da je treba nekaj storiti. Sklicjal je poglavarje držav, in govorniki so se zbrali k važnemu posvetoivanju.

Po dolgi debati so sklenili, da bo letos huda zima in da poletje ne bo prevroče.

Po tem zaključku je bila konferenca odročena za nedoločen čas.

Jugoslavanska

Katoli. Jednota

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1907

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 313 E. 18th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 104 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICEK, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanik smrtin: JOHN MOVERN, 413 - 13th Ave. Wash. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik.

Dr. JOE V. GRAHEK, 348 E. Ohio Street, N. E., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON EBŠARNIK, Room 306 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIČ, 1334 W. 13 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4523 Washington Street, Denver, Colo.

Parolni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 5217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravstveni odbor.

VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 538 - 3rd Street, La Salle, Ill.
JOŠIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 533 Market Street, Wauegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda"

Vse stvari tikačoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse prisilbe naj se pošiljajo na predsednika, potnega odbora. Prodaje za sprejem novih članov in bolnišnišča opicevala naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslavanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovonom za obilen pristop. Kdor se postavi član te organizacije, naj se zgleda takoj bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 3 člani ali članicami!

Jugoslavia irredenta.

Poročil se je

Franc Kompara, sodnik v Postojni, z gđe. Marico Šček iz Trsta.

Nesreča pri delu.

V tržaško mestno bolnišnico so pripeljali delavca Pavla Babičca, starega 36 let, stanujočega v Škedenju. Babič si je pri delu v čistilnici olja zlomil levo nogo.

V čistilnici olja v Zavljah je izkopanih mnogo dolgih, ozkih jam in se v njih nahaja razjedljiv lug. Delavec Albert Umek, star 16 let, je moral iti na drugo stran jame. Ker pa se mu je težilo iti okoli jame postavil čez jamo šibko desko, da bi šel po njej na drugo stran. Ko je pa bil na polovici deske, se je ta prelomila in ubogi fant se je pogreznil do prs v jamo. Rešili so ga nekateri delavci ter ga dali prepeljati v mestno bolnišnico, zakaj lug ga je ožgal do prs.

Smrtna nesreča.

Dvnanajstletna Pierina Mladovan, stanujoča v Rojani št. 312, vse je vračala iz šole proti domu. Vse pot je hodila po trotoarju. Pred postajo finančnih stražnikov pa je hotela iti čez ulico Udine. V tistem hipu pa je pridrel s precejšnjo brzino avtomobil ter jo povozil. Delavca je bila prepeljana v istan avtomobilom v mestno bolnišnico. Toda par trenutkov pozneje je umrla. Zdravniki so ugotovili, da ima razbito črepinje, zlomljena rebra ter druge težke poškodbe. Šoferja so aretirali.

Žrtve velikomestne pokvarjenosti.

Rosina Taler se je rodila 1906. leta v Trstu v ulici Crosada. Ko je prekorala deseto leto svoje starosti, je začela v slabo družbo in potem na slaba pota. Stariši se niso zanj mnogo brigali, zato ni čuda, če se je po cele noči klatila po mestu. To njeno neredno življenje pa ni ostalo seveda brez posledic. Pred kratkim je ponoči porodila pod milim nebom na travniku nedaleč od trga v ulici Sette Fontane. Sad svoje ljubezni je pa skrila v bližini pod kamenje. Ob desetih zjutraj je prilezla napol mrtva v neko kavarno v ul. Sette Fontane, kje je poznana. Ker pa je postajalo njeno stanje čedalje nevarnejše, je ona natakarije v kavarni telefonirala na rešilno postajo. Mlado mater so prepeljali v mestno bolnišnico. Novorojenček pa so našli mrtvega na mestu, kjer ga je bila skrila.

Rojak se pogreša.

Karel Šnue, bivajoč v Trstu v ulici Fabio Severo št. 11, je odšel pred nekoliko dnevi zjutraj kot ponavadi v službo. Od tedaj pa se ni več povrnil. Kljub vsem poizvedovanjem družine in oblasti se do sedaj ni posrečilo dognati, kje se nahaja in kaj je z njim.

Poskušaj samomor.

V tržaško mestno bolnišnico so pripeljali v brezupnem stanju kakih 20 let staro žensko. Našli so jo v Bošketu zastrupljeno s karbolno kislino. Domneva se, da se imenuje Marija Petrovič, stanujoča v ulici S. Marco št. 15.

Skrivnosten napad.

V tržaški mestni bolnišnici se je ponoči javil zidar Ivan Poldrugo, star 42 let, stanujoč v ul. S. Sergio št. 2. Imel je rano na glavi. Dejal je, da ga je napadel in pretepel neki neznanec. Zakaj, ne ve.

PROŠNJA.

Podpisana imam v Ameriki bratrance FRANKA TURSIČA, od katerega že več let ni nobenega glasa. Gre nam namreč radi dedščine. Njegov zadnji naslov iz leta 1908, je bil: Frank Tursič, Smelter Co., Jerome, Arizona. Po tem pismu se ni zglasil več. Novembra leta 1921, je umrl v Ameriki njegov mlajši brat Martin, o katerega smrti so poročali ameriški, slovenski časniki. O pokojnem bratu Martinu smo že dobili mrtvaški list. Ker imamo pri sodnji zadevi zaradi njegovega posestva, vas prosimo, da bi poizvedovali za njim, zato, ker njegovi sosede preveč izkoriščajo njegovo posestvo. Gre mi za to, da bi mu naznanili to početje njegovih sosedov. Ako je pa mrtev, nam pošljite njegov mrtvaški list, da ga izročimo sodnji, ali pa koliko časa ga že pogrešate. Z veselo poštovanjem Franca Mihelčič (roj. Balant) z ostalimi sorodniki. Naslov: Franca Mihelčič, Lepi pot št. 12, Ljubljana, Jugoslavia.

Jejte in shujšajte

To je stara fraza, obrnjena narobe, toda moderne metode za odpravo maščobe so omogočile ta izrek.

Če ste preveč debeli ter se nečete tečno večjati; če radi jeste, pa kljub temu hočete shujšati za par funtov, stori to: pojedite k svojemu lekarnarju (ali pa pišite na Marmola Company, 4612 Woodward Ave., Detroit, Mich.) ter mu dajte (ali pošljite) en dolar. Za to zmerno svoto vam bo lekarnar pokazal pot, da se izpostavi vašemu želju po lepi sliki, tudi postavi Dal vam bo zavoj Marmola Prescription Tablet (Marmola Prescription Tablets) sestavljenih po Marmola Prescription Tablets. Eno morate vzeti po vsaki jedi in pred postikom, da boste pričeli izgubljati maščobo stalno in lahko. Potem se zadržite do zaželjene teže. Marmola Prescription Tablets (Marmola Prescription Tablets) so neskočljive ter dobre za splošno zdravje. Ni vam treba stradanja in večanja. Jejte kar se vam lubi, večajte naj se atletiči, toda vzemite malo tablet s zaužitjem. Brez dvoma bo prešlo meso hitro izgubilo, vi boste pa ostali svoj naraven. Jaz, lepo pokrit s trdim mesom in sliki mišicami.

ROLE za PIANO
SLOV. IN HRVATSKE
dobite edino pri:
NAVINEK-POTOKAR
331 Creeve St. Conemaugh, Pa.
PIŠITE PO ČENIK.

VLAHOV

ŽELOČNA
GRENCICA

Delo jo in spravlja
v steklenice v
ZADRU (Dalmacija)
od leta 1861

ROMANO VLAHOV

Naprodaj po vseh
Lekarnah, delikatnah
in grocerijah.

Edini agenti za Zdru-
žene države.

Prosper Mérimé:

Karmen.

(Nadaljevanje.)

Enooki je rekel: — Tudi mene pomni tam, ki sem jih toliko nagodel Angležem, prehitro bi me spoznali, ker imam samo eno oko.

— Tak naj grem jaz. — sem se oglasil ves vzradošen od golej misli, da bom videl Karmen. — Nu, kaj pa je treba storiti? — Veleda sta mi:

— Vkreaj se ali pojdi preko Sv. Roka, kakor ti je ljubše, in ko dospješ v Gibraltar, vprašaj v pristanišču, kje stanejo čokoladnica, ki ji pravijo Debeluša; od nje izveš, kaj se godi.

Sklenili smo, da se odpravimo vsi trije v Gaueinsko pogorje; tam se ločim od tovarišev in krenem v Gibraltar, kakor bi bil prodajalec sadja. V Rondi mi je preskrbel neki naš zaveznik potni list; v Gaucinu sem dobil osla; natovoril sem ga s pomarančami in dinjami ter krenil dalje. Dospel v Gibraltar sem zvedel, da pač poznajo Debelušo, ali babnica da je umrla; ker je bila ona izginila, se tudi nisem več čudil, zakaj smo izgubili zvezo s Karmen. Postavil sem osla v hlev, vzel pomaranče in se napotil z njimi po mestu, da vidim, ali ne srečam vendarle kje kakoga znanega obraza. V tem mestu je polno sodrge z vseh koncev sveta; človeku se zdi, da je pod bablonskim stĺpom, ker ne more stati na ulici deset korakov, ne da bi slišal ravno toliko jezikov. — Cigane sem videval, toda nisem se jim upal odkriti; jaz sem tipa lnje, oni mene. Da smo lopovi, smo pač čutili, a važno je bilo vedeti, ali smo tudi iz ene tolpe. S tem jalovim dirjanjem sem zapravil dva dni, ne da bi bil zvedel kaj o Debeluši niti o Karmen. Že sem mislil rajši nakupiti to inono ter se vrniti k tovarišim, kar zasluišem, četaje se ob solnčnem zatonu po neki ulici, ženski glas, ki me kliče z okna: "Pomarančar!..." Jaz vzdignem glavo in zagledam Karmen, kako sloni na bližnjem balkonu z oficirjem v rdeči uniformi, z zlatimi naramnicami in nasvedranimi lasmi; na oko se mu je poznalo, da mora biti imeniten mladd. Tudi ona je bila sijajno oblečena: na ramenih šal, v lasih zlat glavnik in vsa v svili; smejala se je, navihanka nepoboljšljiva — smejala, da se je grabila za boka! Anglež mi je viknil in pokvečeni španščini, naj pridem gori, ker hoče gospa pomaranč; in Karmen je dodala po baško:

— Le pridi in ne čudi se ničemu. Res, nji se nisem smel čuditi! Ne vem, ali sem občutil nad tem svidenjem več žalosti ali veselja. Pri vratih je bil dolg in naprašen angleški sluga, ki me je peljal v prekrasni salon. Karmen mi je takoj velela po baško:

— Zpomni si, da ne razumeš špansko in me ne poznaš! Nato se je obrnila k Angležu: — Naj sem vam rekla, takoj sem ugenila, da je Bask; slišali boste, kak čuden jezik govori. In kako bedasto gleda, ne? Kakor mačka, če jo zalotiš v jedilni škrabci.

— Ti, — sem ji dejal po naše, — pa gledaš kakor nesramna vlačuga in hudo me miče, da bi ti oklal obraz vpricho tvojega ljubimca. — Moje ljubimca! — je rekla ona, — glej, glej, kako si ga pogodil! Ljubosumen si na tega tepeca, kaj? Še večji bedak si postal, nego si bil pred najinimi večeri v Brlikini ulici. Mari ne vidiš, durak neumni, da delam za egiptovsko stvar, in to sijajno, da bolje ni moči! Ta hiša je moja in tudi Angležve grvineje bodo moje; vodim ga za nos in ga zapeljem tja, odkoder ga ne bo več nazaj.

— Veš kaj, — sem ji dejal, ako bo tvoja egiptovska stvar še kedaj te srče, je moja skrb, da bo tvoja za njo. O, kajpak! Ali si moj vom, da bi me komandiral? Enooki je zadovoljen, veseli se na nič mar! Le kako bi bil vesel, da si odmi, ki se

moreš imenovati mojega ljubimca.

— Kaj pravi? — je vprašal Anglež.

— Pravi, da je šejen, in se mu hoče piti, — je odgovorila Karmen.

To reki se je zvrnila na kanepe ter udarila v grohot nad svojim prevodom.

Gospod, kadar se je ta deklina smejala, ni bilo moči govoriti razumno. Vse se je smejala z njo. Tudi dolgi Anglež se je jel smejati kakor norec — saj je tudi bil — in je ukazal, naj mi prinese piti.

Dočim sem pil, mi je rekla: — Vidiš prstan, ki ga ima na roki? Ako hočeš, bo tvoj.

Odgovoril sem ji: — Sam svoj prst bi dal, da sva s tvojim mladdom v gorah, vsak s svojo makilo v roki.

— Kaj je to makila? — je vprašal Anglež.

— Makila je pomaranča, — je dejala Karmen, smejoč se venomer. — Kaj ne, kako smešen izraz za pomarančo? Pravi, da bi vam dal rad pokusiti makile.

— Da! — je rekel Anglež. — Nu, prav, prinesi jutri spet makil.

Tako smo govorili, a vstopil je sluga in javil, da je večerja na mizi. Tedaj je vstal Anglež in dal meni pijaster, nji pa je ponudil komolec, kakor bi sama ne mogla iti. Karmen, ki se je smejala še vedno, mi je velela:

— Na večerjo te ne morem povabiti, dragi moj; a jutri, kakor hitro boš slišal bobnati na parado, pridi semkaj s pomarančami. Našel boš sobo, ki je opremljena boljše od one v Brlikini ulici, in videl boš, da sem vedno tvoja Karmencita. Menila se bova tudi o egiptovskih zadevah.

Odgovoril ji nisem ničesar. Še na ulico sem slišal za seboj Angležev klic:

— Prinesite jutri makil! — in glasno cigankino grohotanje.

Odšel sem, ne vedoč, kaj mi je storiti; spal sem malo in jutraj sem bil tako besen na izdajalko, da sem vstal s trdnim namenom, oditi z Gibraltarja, ne da bi se zglasil pri nji. Toda ob prvem bobnanju me je pustil ves pokam na cedilu; vzel sem jerbasa s pomarančami in tekel h Karmen. Vetrnice so bile privzdigljene in videl sem njeno veliko črno ko, ki je prežalo name. Naprašeni sluga me je brž povedel noter; Karmen ga je poslala nekam, in kakor hitro sva bila sama, je bušila v svoj krokodilski smeh ter se mi vrgla okrog vratu. Nikoli prej je nisem videl tak olepe. Nališpana kakor Mati božja, navonjena, — pohištvo prevlečeno s svilo, vezeni zastori... oh!... jaz pa napravljen kakor razbojnik, kar sem tudi bil.

— Ljubček, — je govorila Karmen, — najrajša bi vse razbila, zapalila hišo in pobegnula v gorovje.

To vam je bilo milovanj in smeha! Plesala je in trgala nabirke na svoji obleki; nobena opica je ne bi bila prekoslila v poskakovanju, zardovanju in razposajenosti. Ko se je zresnila, pa mi je dejala:

— Poslušaj, stvar se tiče Egipta. Anglež me mora spremiti v Rondo, kjer imam sestvo v samostanu... (Pri teh besedah je udarila v nov grohot.) Pot naju privede na kraj, ki ti ga sporočim. Vi planeten nanj: do golega! Najbolje bi bilo ga ubiti; toda — je dodala s peklenskim nasmeškom, ki ga je imela v nekaterih trenutkih, in verjamite mi, ni komur se ni ljubilo posnemati ga — veš, kako bi bilo treba napraviti? Naj gre Enooki naprej, v dva pa se držita nekoliko zadaj; Anglež je hraber in spreten: dobre samokrese ima... Razumeti?

Prekinila se je z novim grohotom; kar mraz me je izpreletel od njeja.

(Dalje prihodajši.)

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKEI DNEVNIK - V SREDNEM DRŽAVU.

BETWEEN THE ACTS

Najboljša mala smodka, kar jih je bilo kdaj napravljena. V najbolj priročnem žepnem zavojčku, kar si morete misliti.

Ceneje 2¢ pri zavojčku

Zagonetno, toda resnično.

Temnorjava obleka.

(Konec.)

Ko je prišel dve uri pozneje zopet v Sidney hotel, je stopil k njemu sodnijski zdravnik, ki je čakal nanj.

— Obdukcija ni spravila na dan nobenega sledu strupa, — je rekel. — Tudi jaz sem prepričan, da je bil vzrok smrti srčna kap. Ali še vedno verujete v zločin?

— Bolj kot kedaj poprej, — je odvrnil Dick.

Uro pozneje je prišel komisar Wilcox na telefonično prošnjo Dicke v premostu dveh policistov v Sidney hotel in odvedli so ga v privatni urad poslovodje, kjer je čakal Dick nanj. Nazvočilo so bili tudi poslovodja, hotelški zdravnik in sodnijski zdravnik, in Dick je dal poklicati tudi Mr. Fullerja. Ta je bil zelo razburjen ter se ni mogel dosti opravičiti.

— Če bi le ničesar ne povedal ter ne govoril o zločinu, — je stokal. — Osmešil sem se ter napravil vam sitnosti.

Dick mu je ponudil stol. — Poklical sem gospe semkaj, — je rekel, — da jim povem zanimivo povest. — Mr. in Mrs. Wheeler sta bila osamljen zakonski par, brez otrok. Mr. Wheeler je imel preje majhno, ne preveč dobro idočo trgovino z zlatinno, a pred petimi leti mu je preskrbelo prvo brzojavko Westheimerja, ki se je glasila skrajno neugodno ter jo nadomestil z drugo, ki se je glasila poljovno in ki je bila izročena Mr. Wheelerju. Vsa ta poročila sta mu potrdila gospoda Westheimer ter odvetnik Blocks.

— Včeraj popoldne ob štirih je prišel dr. Miller k gospodu in gospe Wheeler. Ob petih so videli hišnika, ko je zapustil sobo Wheelerskih. Nekoliko pozneje je videl Mr. Fuller žensko z lahko osivele lasmi in v temnorjavi obleki, sedečo pri oknu ter tudi glavo nekega moškega, ki je obratela lice proti ženski. Danes zjutraj je zapazil obe osebi še vedno v istem, neizpremenjenem položaju. Pohitel je na čisto ter zadel na hišnika, ki se mu je smejal ter mu zanimal prošnjo, da obišče upravitelja hotela.

— Rasteloscenje trupelj ni pokazalo nobenega sledu strupa. Na

svojega nečaka, katerega ni še nikdar videl. Tekom enega teh obiskov se je lotila Mrs. Wheeler njena stara bolezen. Mr. Miller je takoj ponudil svojo službo in od onega časa naprej sta postajala oba stara zakonska vedno bolj bolečna, čeprav sta imela neomajno zaupanje v dr. Millerja, ki je nastopal kot dober prijatelj in svetovalec.

Pač na nasvet dr. Millerja se je Mr. Wheeler odločil sestaviti oporoko ter imenovati dedičem. Radi večje previdnosti pa je sklenil pisati svojemu prijatelju, R. Westheimerju v Trentonu in v do tičem pismu ga je prosil za brzojavna sporočila glede nečaka. Odgovor se je glasil zelo ugodno in oporoko, ki je zapuščala celo premoženje Ernest Fallerju, je sestavil odvetnik Block ter jo je podpisal Mr. Wheeler.

Nato pa je poslal Mr. Wheeler Westheimerju brzojavko, s katero ga je obvestil o podpisani oporoki ter ga prosil, naj napoti Ernest Fallerja, naj pride na stroške Wheelerja v New York ter obišče svojega strica.

— Včeraj je dospel odgovor Mr. Westheimerja, ki pa ni več našel Wheelerja živega. Iz tega je razvidno, da je nekdo prestregel prvo brzojavko Westheimerja, ki se je glasila skrajno neugodno ter jo nadomestil z drugo, ki se je glasila poljovno in ki je bila izročena Mr. Wheelerju. Vsa ta poročila sta mu potrdila gospoda Westheimer ter odvetnik Blocks.

— Včeraj popoldne ob štirih je prišel dr. Miller k gospodu in gospe Wheeler. Ob petih so videli hišnika, ko je zapustil sobo Wheelerskih. Nekoliko pozneje je videl Mr. Fuller žensko z lahko osivele lasmi in v temnorjavi obleki, sedečo pri oknu ter tudi glavo nekega moškega, ki je obratela lice proti ženski. Danes zjutraj je zapazil obe osebi še vedno v istem, neizpremenjenem položaju. Pohitel je na čisto ter zadel na hišnika, ki se mu je smejal ter mu zanimal prošnjo, da obišče upravitelja hotela.

— Rasteloscenje trupelj ni pokazalo nobenega sledu strupa. Na

šel sem pa točko, ki je izgledala kot vbodljaj igle in sicer na desni roki ženske in desni nogi moža. Sedaj pa bi rad vprašal gospoda zdravnika za pojasnilo v naslednjem: — Ali je mogoče potom močnega pritiska zraka v krvne žile na tak način motiti kroženje krvi, da mora nastopiti smrt po kratkem času in ali postane v takem slučaju koža zamrlega sivkasto-modra?

Zdravnika sta priznala, da je to mogoče.

— Dobro, — je rekel Dick. — Na ta način sta bila umorjena Mr. in Mrs. Wheeler. Ker pa bi ne bilo mogoče izvršiti injekcije zraka brez privoljenja obeh, je jasno, da je bila izvršena pod pretvezo, da bo vbrizgano zdravilo proti bolezni, na kateri sta baje oba trpela.

— Potem bi ne mogla oba sedeti v tako naravnem položaju pri oknu, — se je oglasil Mr. Fuller.

— Ne, — je rekel Dick, kajti morilec ju je spravil tjakaj šele potem, ko sta bila mrtva. Načrt je bil res fino zasnovan, prav do najmanjše podrobnosti. Vsakdo bi moral vrjeti, da je nastopila smrt naravnim potom in Ernest Faller bi lahko nemoteno spravil dedščino.

— Sedaj pa pazite, gospoda moja: — Ernest Faller je izginil, dr. Miller je izginil in hišnik je izginil. Upam si trditi, da so bili Ernest Faller, dr. Miller in hišnik ena in ista oseba. Kot hišnik je Ernest Faller lahko prestregel brzojavko ter jo nadomestil z drugo in kot dr. Miller je lahko izvršil umor.

— Do te točke bi bilo skrajno težko dokazati zločin, — je nadaljeval detektiv Dick. — Ernest Faller pa je šel še naprej pri izvedenju svojega načrta. Dejanski je šel en sam korak predaleč. Da se zavaruje in da mu ne bo treba pobegniti iz dežele, je sklenil ostati na lieu mesta, direktno pod nosom oblasti, dokler bi ne bilo zopet varno nastopiti kot Ernest Faller, poplačati svoje dolgove ter prevzeti uloge bogatega ter upoštevane državljanca. Ta zadnji del njegovega zločinskega podjetja pa je presegal njegove moči.

— Gospoda moja, dovolite mi, da vam predstavim največjega izpreminjevalnega umetnika celega sveta, — James Fullerja, v katerem bi spoznali, soglasno z maskiranjem Ernest Fallerja, dr. Millerja in hišnika.

Detektiv Dick je stopil proti možu, ki je skočil razburjen na noge. Ena sama kretanja in pleša se je umaknila gostim lasem. Še dve nadaljni kretanja in izginile so košate obrvi.

Na migljaj komisarja so prijeli policisti razkrinkanega James Fullerja.

— Le priznajte, Ernest Faller, — je rekel detektiv Dick. — Vse zanikanje vam ne bo prav nič pomagalo. Dvojni umor, katerega ste izvršili, bi pač nikdar ne prišel na dan, če bi ne bilo tako strašno marljivo. Ko ste prišli k meni, ste mi opisali žensko, katero ste baje videli skozi svoje okno. Rekli ste, da ima lahko osivele lase, temnorjavo obleko in da gleda neprestano v eno smer. Ko sem pozneje videl, da ima ženska v resnici lahko osivele rjave lase in da nosi temnorjavo obleko, se je vzdudil v meni sum. Rad bi videl človeka, ki bi mogel videti iz svoje sobe v Birmingham hotelu v nasproti ležeče okno ter spoznati, da ima ženska lahko osivele rjave lase. In ko sem ugotovil, da je vodilo okno sobe Birmingham hotela na streho Sidney hotela, nedaleč od vrat, ki so vodila k stopnjakom petega nadstropa, sem bil prepričan. Tedaj sem postal prepričan, da ste videli lahko osivele lase ter temnorjavo obleko ženske iz neposredne bližine. Če bi ne bili tako natančno opisali ženske in če bi si ne prizadevali na tak način, da umaknete svoje migljaje glode zločina, ko ste se prepričali, da je diagnoza zdravnikov onemogočila bolj enostavno rešitev, bi sum nikdar ne padel na vas. Precej naporno je moralo biti za vas gibati se neprestano med svojimi

Goethejeva žena.

Nemški pesnik Goethe je imel ženo, katero mu je družba silno zamerila. Kristjana Vulpius je bila dolgo le Goethejeva ljubica, a oženil se je z njo, ker jo je resnično ljubil. H. Haessel pripoveduje v svoji knjigi, da je od "posteljnega zaklada" napredovala do "dobrega hišnega zaklada", ki je združel v sebi vzorno ženo, mater in gospodinjo. Literarno ni bila izobražena in pisala je strašno nemščino. Bila je navilna in gureprosta, vedno naravna in vesela. Goethe je bil tako zadovoljen, da je rekel Herderjevi ženi, da "gre v vsej filozofiji človeštva končno le za to, da ima človek družico". Iz Italije ji je pisal Goethe: "Upam, da se kmažu vrnem. Moja edina želja je, da vidim Tebe in malčka. Saj človek ne ve, kaj ima, kadar suno skupaj. Ah, ljubica, nič ni boljšega, kakor bivati skupaj. To si poveva vedno znova, kadar se bova zopet imela. Bodi dobra gospodinja in mi pripravilo lepo stanovanje. Skrbi za fantka in imej me dalje rada!" — Drugič ji je pisal: "Moja mati Te ima prav rada, saj sem ji pravil, kako si pridna in me tako osrečuješ. Poljubi mi malčka, skrbi zanj, veselil se, da Vaju vidim zopet. Zdravstvuj! Ljubim Te nad vse." — Ona pa mu je odgovorila: "Okoli mene so samo zimske veselje. A jaz se ne brigam za nobeno. Tebe imam rada, samó Tebe!" — Po 15letnem zakonu ji je pisal Goethe: "Pošlji mi svoje zadnje, že preplesane solne, o katerih mi pišeš, da bom imel vsaj nekaj od Tebe, kar lahko pritisnem na svoje srce!" — Za srebrno poroko ji je poklonil svojo pesem "Našel", ki je v svoji narodni parčanosti najlepša proslava zakonske ure. Nikdar ni očital svoji ženi, da je neizobražena, nego jo je povsod hvalil in zagovarjal. "Ravno to mi je všeč na nji, da je čustva, kakršna je bila", je dejal. "Samo radosti se ji imam zahvaliti." In ko je 5. junija 1816 umrla, je zapisal v svoj dnevnik: "Praznota in mrtvaška tišina v meni in okoli mene."

Angleška.

Francoz: "Pardon, pepel od smodke vam neprestano pada na ovratnico. Mogla bi se sežgati." Anglež (jezno): "Ne brigajte se za to! Vi stojite že pol ure pri peči, vaš plašč že gori in vendar vam nisem o tem ničesar povedal."

Olajševalne okolnosti.

A. — Topej tebi je sodišče kaznen znižalo od 12 na 8 let. Pa zakaj? B. — Zato, ker imam ženo. Če bi imel pa še dve ženi, pa sploh ne bi bil obsojen.

stanovanji v Birmingham hotelu ter v sosednjem bloku ter opravljati poleg tega še umazano delo hišnika.

— Arretirani je poslušal s povešenim glavo. Konečno pa je dvignil pogled.

— Mogoče vam bo ljubo, — je rekel z mirnim glasom, — če pripomorem k pojasnjenju slučaja s tem, da vam pokažem, kako je bilo izvršeno dejanje. Naprimer pri ženi...

Zavihal je rokav leve roke ter pokazal neko mesto.

— Ta žija tukaj je bila, — je pojasnil.

Nato je posegel z desnico v žep ter privlekel na dan podkožno brizgalko.

— Tako sem napravil, — je vzkliznil.

Še predno so se uradniki zavledli, kaj namerava in še predno mu je mogel detektiv Dick izbiti iz roke brizgalko, si je potisnil konico igle v žilo ter stisnil brizgalko.

Petnajst minut pozneje je bil mrtev.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Žalostnim srcem naznanjam v svojem imenu in v imenu svojih otrok vsem prijateljem in znancem širom Amerike, da je moja ljuba žena

HELENA OBREZA,

sprevidena s sv. zakramenti, v Gospodu zaspala dne 21. januarja ob 1. uri popoldne v starosti 34 let. Tukaj zapuščam mene žalujočega soproga in šestero otrok ter enega v starem kraju in starosti od 17 mesecev do 12 let. Poleg tega zapuščam dve sestri, eno v Pennsylvaniji, eno pa v starem kraju ter enega brata v starem kraju. Ranjaka je bila doma iz Podstranka, fara Cerknica pri Rakeku.

Dolžnost me veže, da se zahvalim vsem, ki ste mi pomagali v bridkih urah. Lepa hvala mojemu bratu in sestri, ki sta se prišla udeležiti pogreba. Srčna hvala Mr. in Mrs. Matičič ter Mr. in Mrs. Logar za pomoč v bolnišni moje žene. Lepa hvala vsem za darovane vence. Še enkrat lepa hvala vsem, ki so se udeležili pogreba in ki so obiskali ranjko ob mrtvaškem odru.

Ti pa, ljuba, nepozabljena žena, kateri si nas prezgodaj zapustila v tej solzni dolini, spavaj spanje pravičnega in večna luč naj ti sveti. Prosi za nas Boga za veselo svidenje v nebesih!

Richwood, W. Va., 25. januarja 1923.

Zahlujoči ostali: Frank Obreza, soprog, Frank, Joseph, Edward, Tony in Louis, sinovi, Mary in Jenny, hčeri.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Čenjenim naročnikom "Glasa Naroda" v državi Ohio naznanjamo, da jih bo obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. ANTON SIMIČIČ, kateri je pooblaščen nabirati naročnino za naš list, zatoraj prosimo rojake, da mu bodo kolikor mogoče naklonjeni.

Slovenic Publishing Co.

Kaj vam koristi vaše dnevno delo, ako vas dnevno ne prinese nekoliko bližje onemu času, ko boste lahko uživali udobnost neodvisnosti?

Pričnite štediti sedaj - da boste neodvisni po dolgih letih težkega dela.

Vaši prihranki so najsigurneje naloženi pri nas, ter se obrestujejo po 4%.

Frank Sakser State Bank 82 Cortlandt Street New York City

Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

Knjiga za dolge zimske večere.

Slovensko-Amerikanski KOLEDAR za leto 1923

192 strani povesti, poučnih člankov in razprav, pesmi, slik, šale in raznoterosti.

Cena samo 40 centov.

Naročite ga še danes.

SLOVENIC PUBLISHING CO. 82 Cortlandt St., New York Dobe se tudi pri zastopnikih Glas Naroda.

Rojaki v Little Falls podpirajte Društvo "Order American Man" Kupite par srečk za izrebanje DVEH ZLATH UR Naprodaj pri Fr. Masle.

